

УДК 339.727.3

Сидорук І.С.¹, Полещук Н.О.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. КНТ-813м НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ СПІВПРАЦІ З МВФ НА ЕКОНОМІЧНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Співпраця з Міжнародним валютним фондом (МВФ) є важливим аспектом економічної політики для багатьох країн, включаючи Україну. Протягом років Україна здійснювала економічні реформи за участю МВФ, щоб забезпечити стабільність фінансової системи, підвищити конкурентоспроможність та сприяти економічному зростанню.

Співпраця України та МВФ розпочалась у 1994 році. До початку повномасштабної війни Україна співпрацювала з МВФ у рамках дванадцяти програм кредитування: Systemic Transformation Facility (1994 р.), Stand-by (1995 р., 1996 р., 1997 р., 2004 р., 2008 р., 2010 р., 2014 р., 2018 р., 2020 р.) та Extended Fund Facility (1998 р., 2015 р.). Значна частина отриманих коштів пішла на фінансування дефіцитів платіжного та торговельного балансів, а також формування валютних резервів. Співробітництво почалося з програм стабілізації в умовах економічної кризи та продовжується до сьогодення.

Внаслідок повномасштабного вторгнення рф українська економіка зазнала колосальних втрат і Україна потребувала термінових запозичень для виконання видаткової частини бюджету. МВФ у березні 2022 р. прийняв рішення про надання Україні коштів у рамках програми Rapid Financing Instrument, а у березні 2023 р. – погодив програму Extended Fund Facility. Це безпрецедентні кроки з боку МВФ, так як раніше фонд не фінансував країни у стані війни через неможливість розрахунку довготривалого прогнозу для економіки.

Умови програм МВФ, зазвичай, включають заходи щодо фінансової стабільності, такі як зменшення державних видатків, реформу оподаткування і монетарну політику, які спрямовані на зменшення дефіциту бюджету та інфляції:

- забезпечення стабільності національної валюти шляхом ефективного управління грошовою політикою та розвинутою банківською системою;
- зниження інфляційних темпів та контроль над бюджетним дефіцитом;
- впровадження реформ у фінансовій політиці з метою підвищення ефективності збору податків та оптимізації бюджетних витрат

Крім того, програми МВФ часто передбачають структурні реформи, спрямовані на підвищення ефективності господарювання, покращення бізнес-клімату та розвиток конкурентного середовища:

- лібералізація торгівлі та створення сприятливого інвестиційного клімату;

- реформи у сфері підприємництва та підтримка розвитку малого та середнього бізнесу;
- модернізація енергетичного сектору та зменшення залежності від імпорту енергоносіїв, встановлення ринкових цін на енергоносії.

Однак економічні програми МВФ можуть також мати соціальні наслідки, такі як зростання безробіття, підвищення комунальних платежів для населення та скорочення соціальних витрат. Уряд вживає заходів соціального захисту для пом'якшення цих наслідків, наприклад, надання субсидій на побутові комунальні послуги для найбільш вразливих категорій населення.

Не менш важливою складовою умов погодження програм МВФ є антикорупційні заходи:

- впровадження реформ у сфері публічних фінансів та боротьба з корупцією на всіх рівнях влади;
- підвищення прозорості та відкритості управління державними фінансами та бюджетними процесами.

Основні вимоги з нової програми МВФ (2023 р.) передбачають:

- відмову від друку гривні Національним Банком України (НБУ);
- покращення корпоративного управління у держбанках та держкомпаніях;
- відновлення пруденційних нормативів у банківській сфері;
- стабільна монетарна політика НБУ, без посилення валютних і торговельних обмежень;
- прозоре використання грошей Фонду з ліквідації наслідків російської агресії;
- незалежність САП (Спеціалізована Антикорупційна Прокуратура) та прозорий конкурс на голову НАБУ (Національне Антикорупційне Бюро України).

Вимоги МВФ не є ультимативними, це зобов'язання, які країна бере сама на себе, щоб отримати допомогу. Співпраця з МВФ – це, насамперед, про довіру до економіки країни. Підтримка фонду є важливим сигналом для інших потенційних позичальників, наприклад, Світового банку чи ЄС, а також внутрішніх і міжнародних інвесторів.

Висновки. Співпраця з МВФ є складною, але важливою частиною економічної політики України. Вона дозволяє забезпечити фінансову стабільність та спонукає проводити необхідні економічні реформи для розвитку країни. Однак, необхідно враховувати як економічні, так і соціальні аспекти програм МВФ, щоб забезпечити справедливий та сталий розвиток економіки України.